

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

Видав. видавничої спілки „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шкд. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Нач. Редактор п'ятина від 10—11 год. передполуднем.
Реклама не застосовується.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в квітні 4/20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 20 фл. фр., Італії 750 лір, Німеччині 750 марк, Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 10 к. ч. Румунії 150 лей, Болгарії 750 лев. Австрії 750 ш. Австрії 1 год.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

19 ц. Великий Карнаваловий Равт 19 ц.

П р. від протекторатом Вн. ПП. д-ра Дм. Левицького, д-ра В. Бачинського, д-ра М. Вислошнина і нот. І. Раставецького
1404 відбудеться в саях „НАРОДНОГО ДОМУ“.
1—1

ЗАГАЛЬНИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ РАВТ запові-
1324 джений **на день 18. ц. М.**
не відбувся і заборони поліції. 1—1

Голоси серед ночі.

Гри важкі справи вибилися під теперішню пору на чоло громадянського зацікавлення: справа целібату українсько-католицького духовенства, справа тзв. шкільного плебіситу і справа надтягаючої голодової катастрофи.

Правду кажучи, справа целібату, сама собою незначайно важна, вибилася на перший план, стала загальною, викликала всестороннє обговорення й зацікавлення всіх громадських чинників — від найбільше до найменше компетентних — не тому, що вона є важна, глибоко сягаюча, тільки тому, що боротьба проти целібату — розірвно беручи — розвертається по лінії найменшого опору. Тут покищо не є вимагана позитивна, тільки негативна активність; тут можна ще обійтися резолюціями, словним протестом. Так однією протицелібатну акцію, ми через те не робимо закидів її керівникам, лише стверджуємо традиційну прикметність наших громадських рухів в останніх літах. Шкож торкається самої справи, то нашим горачим бажанням було би, щоби целібатна справа взагалі не потребувала вводити у фазу активної боротьби, щоби не було потреби доводити початок акції до дубітних висновків, щоби вона якнайскорше зникла з царини актуальності та не вичерпала громадянської енергії, так дуже потрібної в інших ділянках суспільного життя. Користуючись нагодою, ми ще раз звертаємося до наших владик, щоби свої думки і наміри обміняли з думками і намірами громадянства та щоби була дана негайна спроба звернути всю увагу, всі розпорядні сили на дві інші актуальні справи: шкільного плебіситу й голодової катастрофи.

Виконавчий розпорядок до польського шкільного закону для „кресів“ ставить вимогу, щоби до дня 31. березня (марта) оп. батьки й опікуни дітей у шкільному віці заявили щодо мови навчання в народній школі.

справу ставитися не до громадного вирішення, а індивідуального, одиничного, особового. Є не поголовний шкільний плебісцит, хоч його вважували за загальним вислідом перепису населення з р. 1921, перепису, в якому щонайменше 20-та частина населення Сх. Галичини не брала участі. Найновіші коди польського уряду, „кресових реформаторів“ (загалом польських політичних чинників) своїм вістрям звертаються проти останків української школи.

Ясно, що ми мусимо боронитися, мусимо використовувати найкупішні можливості, щоби врятувати українську школу перед повною загрозою, щоби охопити наймолодше покоління перед винагодженням. Тому вся увага нашого громадянства, всіх його чинників, а в першу чергу найсвідомішої його частини — інтелігенції мусить бути сконцентрована на шкільному плебісциті, тим більше, що всьогомісяць ділить нас від хвилі кінцевого речіння плебісцитової акції.

Українська школа потерпіла в останніх роках важкі втрати, як щодо кількості шкіл, так і їх якості. Тільки в останньому році заходами відомого чорносотенця М. Прушинського сполучено незаконним способом до 400 українських шкіл. Своїми „указами“ доповіток шкільних інспекторів,

як між иншим свідчить його обіжник з 9. січня ц. р. до шк. інспекторів, то аж тоді учини собі всі труднощі, які стоять перед нами в обороні найпримітивніших прав українського народу.

Плебісцитова контракція згідно з виконавчим розпорядком сконцентрована в руках якраз тих інспекторів.

Використовування польського шк. закону називає Прушинський ні менше, ні більше — тільки „безличністю“, а на сміхачків, що вважали би боронити останків українського шкільництва і виявили б намагання робити спроби для унеможливлення останніх „здобутків“ чорносотенщини, він накликає всі земні сили. Його погрози сиплюються як з рога обильності на право і на ліву. В останньому „універсалі“ під божевільним написом „Наступ на польські школи“.

„Супроти того (себ-то супроти використовування українськими батьками постанов польського шк. закону! — Ред.) годиться посягати (sic!) тим польським д-“

вчим (се-то інспекторам!) — Ред.), які зістрачу (z ichobrowiwa) хотіли би найбільше очемдну і прагну акцію (21) зачепити в тайні, — щоби підірвати ті український (frakcje) роботи. Нехай при думкає, з яким розумом і зухвалістю бешкетує Українці (Rusini) в Польщі до боротьби з польськістю (отже не з польською, тільки з польськістю) школи. Супроти досі нечепало добної (pikeje) польської акції за використання шкільних джерел, треба, щоби головно (zwłazcza) шкільні інспектори ті, які не брали найменшої участі в спробі позичення школи і тим відомо відбивають від інших своїх товаришів справді заправованих і проворних (działaych) інспекторів, трохи заставились над обов'язками, що тяжать на них. Польська суспільність, даного племі повинна допомогти в праці, а одночасно мусить найти репресивні засоби (супроти інспекторів — Ред.) на випадок кавітної безчестя та і зажадати інтервенції вищих властей“.

Так представляється „універсал“ галицького Пуришкевича, який безкарно засвоює собі право тероризувати державних урядовців.

Таке засвоєння ексекутивної влади, узурпаторство в кожній державі є переслідуване й каране державною владою, та ми на основі дотеперішньої практики мусимо рахуватися з фактами, мусимо брати в оахунок диктаторську міць навіть такого божевільного чинника, як діяльного презеса „Зайонаку орган. народних“ (читай: „Союз русского, pardon — польського народу“).

Так якраз ця обставина примушує нас бути незвичайно сторожкими і прикласти всі зусилля до використання хоч які містять в собі цю закон для „кресів“. На жаль, на основі відомостей з місць приходиться з жалем ствердити, що наша інтелігенція зовсім відсунулася від оборонної акції в шкільній справі, мало або зовсім не прислухав уваги справі шкільного плебіситу. Селяне самі захопляться біля ратунку останків українського шкільництва, а інтелігенція поводить наскрізь пасивно, байдужо, не використовуючи навіть легальних можливостей. Таке відчуження від народних справ є з одного боку сумним „signum temporis“, а з другого боку створює неперехідну пропасть між народною масою й інтелігенцією. Всі голоси, поклики до чисто законної акції пропадають серед ночі, гинуть в пітьмі, яка окутує нашу сонну, збайдужилу і агірку інтелігенцію.

Вкінці третього справу, що не знаходить відгукону, є справа неминучої голодової катастрофи. Прикро нам признатися, що порушення цієї справи покищо пропа-

ди серед ночі. Ані в центрі, себ-то ані Комітет „Голодній України“, ані партійні управи, ані центральні економічні установи, ані на місцях ця проблема не викликала глибокого зацікавлення, живішого руху. Нікого з покликаних не спонукала зробити ані одного кроку в напрямі завади лихові.

Недорід тільки одних кондом зацілів частину Західної Галичини і частину люблинського воєводства, тоді як центральна Польща і Познанщина може похвалитися врожаєм, а вже польські послы, польські людовецькі політики бують у великій дзвін тривоги, витискають державні допомоги на засіви на продержання передплату. Тимчасом у нас недорід страшний, село голодне і босе, ваготить примара голоду, а ми мовимо. Тишина, мовчанка, байдужість і крайня апатія. Виглядає це так, як колиб ми живцем хотіли кластися в домовину. І справді положимося в домовину, якщо в час не зарадимо лихові, як не прокинемося з летаргії і не подумавмо про негайні зарадчі засоби. Бо повна руїна села буде руїною всього нашого життя на довгі-довгі літа.

Нехайже голоси, що розлягаються в цій справі не будуть голосами серед ночі, нехай по кляю підеш широкий відгомін і нехай в першу чергу заговорять ті, що їх винесено на чоло громадянства і які тим самим взяли на себе обов'язок дбати про справу загалу.

У. С. Р. Р.

Українські школи на Кубані

За повідомлення одного з учителів ч. І. „Глобус“, на Кубані існує одна української політехніч. у-ч. в ст. Мелітаській й 2 українські школи першого ступеня і до 30 шкіл другого ступеня по стані. — Отже українська Кубань майже не має української шкільництва.

Стан преси на Україні.

В перших днях лютого відбувся у Харкові Всеукраїнський з'їзд редакторів преси. На з'їзді говорило про стан преси на Україні Рачин-Гербальський. 1924 р. зазначив на Україні „селянською“ пресою „Поміщик“ підтримав звичайну атискою одну аномалію на Україні а то масову поточну чини між українським селянством і „ксовської“ „Укр. ст. і в. р. т. т.“. Ця газета, не вважана матеріалом загальносоюзного хагату, відіає як українсько-го митач-селення від часто української республіканської справ. На мешає „Кр. т. т. т. т. т.“ на зважєє ніякої уваги на те, що ітсьє на Україні та не висвітлює ні української сільської господарської ні національної політики. Шляхою розповсюдження „Кр. т. т. т. т. т.“ є на думку промовця дуже шкідливе та заляє й дискусії на з'їзді редакторів підписували, що в українських газетах пишеться за багато уваги в своїй політиці, а за мало освітленості само українське селянське і робітничє життя. (За „Вісником“ 3. II.)

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 104.25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karay orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 33 (10416) z dnia 14. II. 1925, w artykułach pod tytułem: 1) „Czy sprawdził doproszba“ ustępo między słowami: „abzawi nadwyżkę... a: Ukrainijki drabiny, w tymże artykule ustępo między słowami: „ubawyn... a: brak warstw, w tymże artykule ustępo między słowami: „zarobitki id... a: Polskie ministerstwo, w tymże artykule ustępo między słowami: „swoją szkołę... a: Dobromoh wa akclawiera zna-

miona zbrodni z § 65 a) uk. uznał dokonany 15. lutego 1925 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniesienie całego nakładu i wydał w myśl § 491 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialności redaktorowi tego czasopiisma, by oświadczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu podlega za zop. naręczenia przewidziane w § 21, ust. druk. z 17. grudnia 1903. Dz. p. p. Nr. 6. zst. 1863 t. i. zarządzenie za przekroczenie za używanie do 400 zł. o Lwów dnia 16. lutego 1925 r. (Piłanac niechciany).

Окупаційна дисгармонія.

Кольонська смута і Версальський договір

У спробах порозуміння між Францією, Англією і Німеччиною шораз частіше вертається у розмові слова про евакуацію кольонської (Köln, Cologne) смуги французькими окупаційними військами. Вона стане у весь свій зріст по оголошенні співрозуміння міжнародної військової комісії про збройний стан Німеччини, французька опінія, перед бачуючи некорисність для Німеччини вислід цього співрозуміння, вже нині заповідає, що про покінчення Кольонії не може бути й балаки.

Ця, на перший погляд, невелика справа є одним з пробних камінців сили Версальського договору і рішучість, які планують щодо нього між самими союзниками та поодинакими союзними державами і Німеччиною. Німеччина стоїть на тому становищі, що опорожнення Кольонської смуги стоїть у безпосередній зв'язку з виповненням функцій Версальського договору щодо роззброєння. Німецький канцлер Лютер звернувся з запитом до Еріо: чи Франція готова звільнити пінічку смугу Надренщини, якщо німецький уряд направить неправильності в справі роззброєння. Таким запитом німецький уряд хоче відокремити справу загальної безпеки Франції від евакуації своїх територій.

Франція має інший погляд. І вона вказує на Версальський договір, в якому передбачено окупацію Надренщини на протязі 15 років, а одночасно солідарний англо-американський пакт забезпечує проти можливості нової війни в бою Німеччини. Франція не винна в тому, що Америка не хотіла ратифікувати Версальського договору і що до такого пакту ще не дійшло. Тим більше вона мусить його додержуватись нині. Нехай він буде загальний або оснований на одиничній угоді, але нехай буде забезпечено перед німеччиною гарантією.

Німеччина протестує проти такого розуміння договору, кажучи, що Франція має намір продовжувати окупацію безконечно. Ставляючи шораз нові пропозиції щодо французько-німецького порозуміння, ні-

мецький уряд користується незгодою становленим Англії, яка ставиться з великою резервою до Версальського договору, вважає французьку окупацію нецільовою і не має змоги заявляти вже нині про свою роль в новім гаранційнім союзі.

Вся проблема зводиться до питання, чи Франція, продовжуючи окупацію німецьких територій, пригрозить Німеччині швидше вико-

нати зобов'язання Версальського договору й економічного плану Доза, чи може навпаки підсилити своєю збройною присутністю на німецькій землі духа ворожнечі та бунту в німецькій народі. Цього останнього лякається головно Англія. Та ще більше виправданий острах Франції, що коли вона пересуне свій оборонний фронт на менш-більше стабільні позиції, Німеччина заведе іншакову, на стару нуту.

А деждала, яка мала би піддати їм новий, вірний тон, Англія жде на голоси своїх заморських братів та побратимів.

М. Р.

Лист з Берліна.

З нашого культурного життя.

Берлін, доки тут були місці фінансова і військово-санітарна, комісія для друкування грошей і посольство при Кронпрінцзегер, являвся до якоїсь міри центром українського закордонного життя. Туди в Київ й інших наших міст перетягали українські старшини й урядовці до Лондону, Стокгольму, Парижа, тут збігалися наші політичні й економічні цитки. За посольства Р. Стоцького, в посольській палаті відбувалися курси українства, радили анкети над відбудовою України, посол давав „чаї“, і тоді там збиралося своєгромадянство і приходили чужі, запрошені гості. Віаколи тривав на даху тої гарної палати зробіти місце більшешинській волі, в її мурках заглухло народне життя. Що там діється — не знати. „Ой нема, нема ні вітру, ні хвилі із нашої України“.

Разом із тим стало глухнути про нас у Берліні. Хто міг — спасався бігством. Здебільшого до Праги, де брати Славяне, Чехи дали притулок морякам з розбитого українського корабля. В Берліні залишилася „Українська Громада“, „Червоний Хрест“, „Союз об'єднаних організацій“ і студентські товариства.

Та прийшла інфляція, а по ній стабілізація марки. Одно й друге для наших емігрантів дуже некорисне. За інфляції, хто мав чужу валюту і свою віддачу, міг проми-

шлати: хто не мав, платив міліони за хліб і хату.

Стабілізація марки вдарилася нас по голові. Марка зробилася найвищою валютою і такою залишилася до нині. Коли перерахувати її на долари, то вийде, що сотнар вугля (антрацит) у Берліні коштує нині коло двох доларів, а за мешкання для родини треба заплатити від 25 до 40 доларів у місяць. Розуміється, що не одному нашому емігрантові в Берліні доводилося не раз поважно призадуматися над тим, чи поїхати на суботніші сходиного хліба і „осмущу“ чаю. Берлінська еміграція прийняла. Життя перенеслося туди, де була якась фінансова підстава, себто до наших видавничств, до „Українського Слова“ і до „Української Накладні“. Та ще скривалося воно в студентській домівці, куди збиралася молодь наша, себто та частина громадянства, що скрізь якось дає собі раду та не так легко піддається ударам долі.

„Українське Слово“ розвинуло було велику діяльність. Крім таких, можна сказати, імпульсантих видань, як словники, як монографії про Архипенка й Новаківського, як початі „Золоті ворота“ і т. д. воно зорганізувало заочні освітні курси й видавало тижневик „Літопис“.

Коло того загіння гралося коло 20 наших людей. „Українське Накладне“, видавництво старше і комерційно практичніше, не форсувало, осягаючи на задні колеса. І воно дало видання великого кошту, як „Кобзар“, граматика Сімоновича, опери Лисенка, тощо, але тут працювало багато менше людей.

„Українське Слово“ попавши у коутіж німецької фінансової кризи, захиталося. Обважало і навіть, як здавалося, починило свою діяльність. На сумний відгомон відбилось було в тутешній емігрантській гурті. Деяким людям бракло засобів до життя. „Громада“ не сходилася, припинила свою діяльність також і інші товариства, крім студентського. Але це останнє поділилося на кілька груп, котрі почали боротьбу не за якісь політичні принципи, а більше за особистіні тактичні. Здавалося, емігрантській українській колонії у Берліні прийшов кінець. Остатється одно, йти до Кіноси: хто в Харків, а хто у Варшаву. Але від яких двох неділь або стало трохи прояснюватися. Можна мати навіть, що студентська криза буде злидієвала дорогою замирення і дорогою порозуміння та уступок в користь загальної справи і в іня національних принципів. Деякі позначки вказують також на те, що „Українське Слово“ оживає. Хто пильно приглядався до його численних видань і хто знає, скільки в них вложено грошей й енергії, той мусить тішитися, що така хосенна інституція не пропаде, бо видавництво у нас безперечно куди менше, ніж їх повинно бути. Та найгірше, що читачі розіпріло ще менше, ніж видавництво. Нарікаємо на яму літературну продукцію, але поступасмо так, що навіть найзавзятішому письменникові й найідейнішому видавцеві руки з безсилою опадуть.

Про питання, чи і наскільки нам потрібна еміграція? — іншим разом.

Л.

Пам'ятаймо: Річка... це не розчарування, це певний момент у долі нахилити!

Блакато Іванес.

Урядовець.

Простягнувшись на ліжку і апелюючи брудний зір у потіракану стелю, журналіст Хуан Янес, єдиний в'язень у келії „політичних“, думав про те, що нині вночі минає рівно три місяці від його арештування.

Дев'ять годин... На дворі трубка заграла довгий сигнал, що час спати. У коридорі відбивалися рівномірні кроки дижурних. Зі зачинених загальних келій чути було глухий шум, що нагадував відлук слезного велетня. Видавалося неможливим, що в цьому старому мовчазному монастирі, якого руїни особливо виразно виступали при газонім світлі, спала майже тисяча людей.

Бідний Янес був примушений лягати спати в 9-й годині. Неповне світло ламп вражало його очі; доконала панувала гнітюча тиша, немов би все вимерло. І він думав про те, якою дорогою щиною він мусів западати за свій учинок. Проклятуша стаття! Кожний її рядок рився як тижневий, а кожне її слово — денний в'язень!

Янес згадав, що нині вечером починався оперний сезон його улюбленою оперою „Леопогрізом“. Він бачив у своїй уяві, як у ложках сидять декольтовані дами у мережках та шовках, а пишні перами та сіючими бріджінгами у зачісках... Дев'ять годин... Янес поклався спати і очі його

сифала добував зі себе перші звуки, публіка слухав у напруженні... а я тут! Шож, і я маю свого рода оперу!

Спраді, опера... З підземелля доходить зойк: це стогнав гірський розбишха, якого нині затрапили покарати смертю за масу злочинів. Ландюг двелення, мов жмут старих поржавлених ключів. І врандгоди чути було слабкий голос, з неспівним та ніжним тоном дитини, яка засипляє в маминих обіймах: „От... це наш... іке... е... си... на небе... сіх... Бого... родиче... Діво... радується...“ Він повторяв невпинно одноманітний рефрен і нікому не вдалося його втихомирити. Деякі казали, що він прикидається бжевільним, щоби спасти свою шкіру, та можливо, що чотирнадцять місяців підземелля у постійнім сподіванні смерті спраді вплинули на його слабкий мозок.

Янес прокинувся людською несправедливості, яка за кілька рядків написаних у розгарті, казала йому спати під акомпанімент белькотіння людських засудженої на смерть.

Нараз він почув сильні голоси і кроки у своїм коридорі.

— Ні, я там ночувати не буду — казав тремтучий, тоненький голосок.

— Чи я злочинець? Я такий сам урядовий міністерства справедливості як і ви... і служу тоїпачі літ. Роспийтайте про прізвище Нікомеда. Мене всі знають, навіть газети про мене пишуть. Не лише, що дали мені кімнату у в'язниці, а ще й показують мені комірку, в якій не держать навіть арештантів. Дякую

гарненько! Чи для цього ви мене сюди покликали? Я недужий, і не можу там ночувати. Покличте мені лікаря! Мені треба лікаря!

Журналіст, не вважючи на своє сумне становище, мимохіть усміхався, прислухуючись до смішного пискливого голосу добродія, що домагався лікаря, прослухавши тринадцять літ. Задзвеніли й інші голоси. Вони перебалакували зі собою, немов би раділись, і наблизувалися. Врешті двері до келії „політичних“ одчинилися і до них всунулася шапка зі золотим тороком.

— Дон Хуане! — сказав завідувачий в'язниці досить чужою — на нинішню ніч ви матимете товариша... Вибачте, але це не моя вина: так вийшло. Вранці начальство вже само дасть розпорядження. Будь ласка, сеніоре!

Сеніор (це слово він вимовив з відтінком іронії) ввійшов у товаристві двох арештантів. Один ніс валізочку і клунку з пледом; другий — мішок, крізь який видко було обрисі вузької і невисокої скриньки.

— Добрий вечір!

Піть вимовив ці слова покірним, тремтливим голосом, який так розсміяв Янеса. Коли він зняв капелюх, під ним показалася мала голова зі сивим, коротко стриженим волоссям. Це був товстенький, рожений чоловічок, п'ятдесятилітній. Піджав лежав на ньому, немов би з когось нищого; на його жилоті, при найменшій порусі, дзвеніла нізка брелючка при грубій, золотій ланцюжку. В його маленьких очках блимав інколи ставлений блиск,

а куточки уст були спущені від усамі, закрученими у формі двох пивернених питайних знаків.

— Вибачте — сказав він, сідаючи. — Я перешкодив вам, але, біже, я не винен. Я прихвав нічня потім, а тут мені відчиняють комірку, повну щурів. Чи варто було траститись!

— Ви арештант?

— У цій хвилині, так, — сказав він з усміхом — але я не буду довго докучати вам своєю присутністю.

Товстенький добродій поводився покірливо, немов би виправдувався за свій напад на незміну. Янес проинизливо глядів на нього. Шпокірність видавалась йому підозливою. Хто такий цей тиг? У його мізку бродили невіразні здогади, що взаємно доповнювалися і зливалися в одну цілість.

Але коли здалека долетіла знову жалізна молитва в'язня, журналіст нервово стрепенувся, немов би скопив якусь неслучай гадку і звернувши свій погляд на мішок, який лежав при ногах гостя.

— Що ви тут маєте? Інструменти?

Видко було, що добродій нагазав, але рішуче поставлений запит імпульсував йому і він кинув голову. Настала довга та гнітюча мовчанка. Арештанти внесли для нього ліжко і розклали його у кут келії. Янес проинизливо глядів на свого співтовариша нічалу, а той сидів, знісавши голову, немов би оминав його погляд.

Коли ліжко поставили, арештанти відійшли, а завідувачий зачинив двері з коридора. Гнітюча мовчанка

По широкому світі.

В югославянському парламенті поставлено великий пропозиційний блок під назвою „Югославянський Блок“, що налічує 144 членів. На прохання блоку вже запровадили всі ідеї опозиційних партій.

Англія, Франція та Італія загрозили передати в „Лансінг“ урядові нові заходи Англії, Франції та Італії для експлуатації нафтових родовищ. На сьогоднішній день відомо, що в Рині перебувають три мільйони та англійських англійців.

Мілан. Бурий президент Фелліні виступив своєю кандидатурою до сенату на місце померлого сенатора Мані.

В Женеві почала сесія наради 16. п. н. конференції Ліги Націй в сфері виробу 16-ї прихильної літератури.

Румунія засекретила в себе всі мінеральні нафти. Ні-етні-а відомості про такі самі засоби у відношенні до румунської нафти в Німеччині. Не вистачає хатки торговельної війни між Румунією та Німеччиною.

В Парижі та на акордонних біржах помітний зростаючий вплив французького франка. Бюро виступило з пропозицією об'єднати валюту великою франкською за допомогою Франції від Америки та Англії.

Польський уряд закликає у лекції Ліги Націй підписати в Відні 30. серпня 1924 р. польсько-німецьку конвенцію в справі опції та територіальних для реституції в проголошення.

Женевський протокол має бути на відміну від сесії Ліги Націй відкладений на звітний Чемберлен.

Грецький уряд повідомив генерального секретаря Ліги Націй про те, що він на основі одностороннього рішення грецького парламенту домагається встановлення в порядку кінця Ліги на найближчій сесії справи протоколу про націоналізм меншості.

Італійський сенат переправив народні послання заведувачим Муссоліні та мілітарна скарга де Стефані. Народні перервані як до відлучення обох небух.

Турецького уряду не з однієї установи, а з двох, а саме з Раді Ого он та Ірані. Його місце зайняв і в цьому випадку Фрузе.

Годовий французький міністр вніс, який до Вршави з метою підписання польського міністра ом праці Сокалем у випадку, як регулювала би умови праці робітників, що ідуть на роботи до Франції.

Римові виступи на з'їзді Радівіно казахського автономного ковоу в Ростові нах Дону. Виступили там виступу промову про автономію політики СРСР. Виступили, як була відомо для Ерлію, він підкреслює, що СРСР не може вилучити цимським догма.

ка тривала далі. Врешті гість зрозумів над собою зусилля і промовив:

— Я нині заколочу ваш спокій, але я не винен. Це вони привели мене сюди. Я відмовляюся, тому, що знав вас як порядну людину і моя присутність може видатися вам найстрашнішим з усього, що ви тут пережили.

Молодого журналіста зворушило таке самоприниження.

— Нічого, сеніоре, я вже до всього звик — сказав він з іронією. — Тут трапляються такі зустрічі, що одна більша, одна менша — байдуже. Крім цього ви не робите враження незвичайно злої людини.

Журналіст, що ще не виводився від впливу романтичної літератури, вважав, що це дуже оригінальна зустріч і в деякій мірі був навіть мено здивований.

— Я живу в Барселоні — продовжував старець — але помічник з цього повіті недавно помер, від пневмонії. Вчора, коли я прийшов в Андалусію, один алькавіль*) каже мені: „Нікомеде... Бо я зузус Нікомеде Терруніо. Невже-ж ви про мене не чули? Мос прізіне часто попадає в пресу. Отже каже мені: „Нікомеде, сеніор президент наказує тобі вихати нічним поїздом...“ Я рахував, що мешкати-ну в гостиниці аж до самого дня моєї праці, але зі залізничі мене привели сюди, по причині якихсь там побоювань та обережності. І немов на сміх посадили мене ра-

„Комсомол“.

„Комсомол“ — це комуністичний союз молоді. Комсомольці — члени того союзу. Російська комуністична партія впернула з самого початку своєї державної роботи незвичайно сильну увагу на організацію комуністичної молоді. При комуністичному інтернаціоналі powstał таж комсомольський інтернаціонал. Комсомольські організації поновилися і в кордонах С. Р. С. Р. Вони є тепер в кожній державі. В С. Р. С. Р. ті молоді адепти комунізму користувалися винятковими привілеями, які подекуди переходили навіть на права старих, випробованих членів компартії. З голосом аорганізованих комсомольців дуже пахувалися самі верхи пролетарської диктатури. Комсомольці були і донині бувають, користуються необмеженою свободою перш за все в житті, що подекуди переходить навіть у заироднілу рознузданість та неморальність.

Ті молоді піоніри комунізму виявляли теж у чисто політичних справах найбільшу завзятість, з молодечими розмахом та запалом проводили в життя переважно все те, що для комуністичної революції було найбільш негативне. Як уся молодь, так і молодь комсомольська реагувала перш за все на всілякі молоді проблеми радянської політики і тактики. Очевидно, що запал, з яким вона за все бралася, скоро остигав і комсомольська енергія шукала задоволення на шораз новіших ділянках життя. Скрізь вносила вона і вносил запал, енергію, надмірну ініціативу, спричиняє бурю, але тільки халявою. Скоро все втихає і буйна молодеча енергія шукає нового заспокоєння, різноманітності.

Комсомольські організації почали вводити і до села. В селі безперечно знаходилися охочі, що аступали туди і вчилися там усього того, про що до цього часу не тільки не знали, але й ніколи не мріяли. Перш за все почули себе вольними як птахи у заспокоєнні всіх своїх молодечих гонів та побажань, невизнані ніякими звичаями, ні сільською традицією ні мораллю. Та село скоро зареагувало дуже гостро на своїх домородних комсомольців. До справи змішалися батьки моло-

дик хлопців та дівчат і всіма силами старалися відержати в силі свій батьківський авторитет. Комсомольська ріка таким чином найшла в селі непереборний перепон на боку старих. Нікі заходи для усунення тих перепон не мали успіхів. Радія protestів перемогла. Сільські комсомольські організації не падали. Щось там воно осталося, що аветься комсомолом, але це вже не те, що повинно було бути по найкращим колам компартії. Комсомольці повинні були стати „заагавдою“ в завоюванні села комунізмом.

Першою більшою невдачею комсомольства на селі була протирелігійна боротьба і пропаганда між селянством. І саме проводили комсомольці. Та вони своїми протирелігійними виступами озлобили населення до тої міри, що воно почало незрозуміло релігійну силою не тільки на комсомольські виступи, але й на розпорядки влади. Почалося нищення комуністів по селах. Проти комсомольської протирелігійної рознузданості виступили свого часу такі стави радянські як Риков, Каменев, Калінін і Троцький. В наслідках комсомольської протирелігійної рух довів до зовсім протилежних наслідків, бо релігійність селянських мас скріпилася, зміцніла та поглибилася.

На невдачому всеобщому виступському візді виступив завето проти комсомольської рознузданості Бухарін. Він каже, що необхідно боротися з т. зв. „комчанством“, яке „воцарилось“ в комсомольцях в передовсім по селах. „Те чванство заклочається в тому, що комсомольці взагалі, що він всі науки поіз, хоча на правду „ні чорта“ не знає. Він думає, що будучи в комсомольській організації, то він все може і все знає. А коли його спитати: де лежить Шахдарія, то він вам скаже, що в Африці. Комуністична зарозумі-

лість стає тепер вже нестерпною. Тепер потрібні перетонування, потрібні докази, треба брати людину не натиском та гнетом, а законністю. Коли комсомольці знавляють старішу агіторити, що Хомста не було, хоча він сам в тому не переконаний, то з цього нічого не вийде! Перестаньте агіторитувати! До того покликати окремі органи селянства. Ми бачимо, що ні селянства наших комсомольських організацій ідуть дуже ліди випари і їх треба відповідно кваліфікувати. Наприклад: напастувати комсомольців у селянства під віком і думка, що веде протирелігійну пропаганду. Та цим не пропаганда, а хулганство. Ми мусимо комсомольцям вистити, що між протирелігійною пропагандою і хулганством є велика різниця. Комсомольці мусить тямити, що на селі він має перед собою селянство, яке не любить, щобі 18-літній Петішка ним командував“.

Вже з наведених слів Бухаріна можна робити певні висновки про те, що комсомольці в деяких випадках перетягнули струну, перейшли поза межі можливого. Вони компрометують комуністів. Не диво про те, що Бухарін кричить: „Комсомольцях слів підтягнути!“ При теперішніх обставинах, де комуністи стараються за всяку ціну зпобити селянство своїми союзниками та комсомольська піка стоїть їм у великій мірі на перешкоді. Виступ Бухаріна — це явна позначка того, що на комсомольцях збирається розвалити неможливі кафтан безпеченства та вбрати їх у рамки приличності та партійної пристойності. Ця операція буде важкою і велике питання, чи вона вдасться. Та само осудження комсомольців є в цілому ланцюгом інших, там одною з ознак, що вказують на цілу низку уступок компартії в користь широких мас селянства. Різночасно являються вони незрозумілими позначками внутрішнього ослаблення компартії.

В. М.

Ви продаж капелюхів в ціні по 15, 18 і 22 зол.

„ITA“ „PLESS“ „HÜCKEL“

відбувається в фірмі

Х. Штадлер, Львів, Ягайлонська 15.

1416

Телефон 14-91, 14-92.

1-1

ОСТАННІ ВІСТІ.

Видаювання чужинців із Бесарабії.

„Цулантул“, пілуридовий румунський часопис, заідомляє, що румунський уряд видалить із Бесарабії усіх чужинців, які неправдо живуть у Бесарабії. Уряд переведе спис населення Бесарабії, щобі ствердити число чужинців.

Америка не визнає СРСР.

Лондонські часописи заідомляють: З Вашингтону заідомляють, що Білий Дім ще раз заперечив рішуче чутки про намір визнання СРСР. През. Кулідж заявив, що досі нема ніяких причин, щобі Америка робила заходи для визнання СРСР. Уступлення Гюза не змінило в нічому політики Америки.

Невдалий заговор в Японії.

„Матен“ заідомляє з Токіо, що гурток лібералів, узброєний у кинжалі і палиці, аверся до мешканця віцепрез. тайної ради Іші, щобі його вбити. Він утік завчасу.

Неспоної в Болгарії.

В Софії вбито комуністичного посла Страхімірова. Вбийників арештовано. В Філіпполі вбили секретаря посольника Іраніли шефа тайної поліції. Ватага з 20 чоловік намагалася заатакувати містечність 5 км. від югославинської границі. Ватагу відарто.

Привернення бавар. монархії?

Париський кореспондент „Фос. Шт.“ заідомляє: В Паризі кружляють затрівуючі чутки про грізне положення в Баварії. Побочуються привернення монархії в Баварії.

Конкордат.

Польська рада мін. затвердила конкордат із Ватиканом і ухвалила предложити його до ратифікації сеймові.

Лист Чічеріна до українського виконкому.

На сесію українського вик. комітету Чічерін прислав листа, в яким м. ин. заявив, що Україна в Відомстві є предметом імперіалістичної уваги й захланності. Пригадати хочби 12 урядів за час домашньої війни на Україні. Коли сов. Росія буде заатакована, то Україна відчує не перш. Тому має очевидний інтерес в удержанні миру. Сотворення одностороннього фронту і кампанія загр. преси має для України першорядне значення. Україна має прикмети театральної інсценізації. Кампанія подало замиряє, бо положення СРСР, щодня кріпшає. Але остаточне установа може послідувати лише тоді, коли Україна буде в постійній алузі з іншими радянськими республіками.

*) Найближчий суд.

**) Суддя.

(Докладати буде.)

З зовкарні Видавничої Спідки „Діло“. Львів. Ринок 4. 10